

Notes Florístiques de les Illes Balears (IV)

Guillem ALOMAR, Juan Miguel GONZÁLEZ
i Cristòfol MASCARÓ

SHNB

SOCIETAT D'HISTÒRIA
NATURAL DE LES BALEARS

Alomar, G., González, J.M. i Mascaró, C. 1992. Notes Florístiques de les Illes Balears (IV). *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears*, 35: 67-72. ISSN 0212-260X. Palma de Mallorca

Es donen a conèixer algunes novetats florístiques per a les Illes Balears i s'amplia l'àrea de distribució de diferents tàxons rars o amenaçats. Es confirma la presència de *Thymelaea tartonraira* (L.) All. subsp. *tartonraira* a Mallorca i es donen dades sobre la seva distribució i ecologia.

Paraules claus: Illes Balears, Mediterrània, Flora, corologia, Thymelaea.

FLORISTIC NOTES ON THE BALEARIC ISLANDS (IV). Some floristic notes on the Balearic Islands widen the known distribution area of several rare and endangered taxa. The presence of *Thymelaea tartonraira* (L.) All. subsp. *tartonraira* is confirmed, and new data on its distribution and ecology are furnished.

Keywords: Balearic Islands, Mediterranean, Flora, chorology, Thymelaea.

Guillem ALOMAR i Juan Miguel GONZÁLEZ. Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa. C/Can Verí, 13r. 07001 Ciutat de Mallorca. Cristòfol MASCARÓ. C/Àngel, 18. 07730 Alaior. Menorca.

Recepció del manuscrit, 13-feb-92. Revisió acceptada, 4-nov-92

Introducció

Al present treball aportam noves dades al coneixement de certs tàxons rars o amenaçats de la flora balear. Per a cada localització s'especifiquen les coordenades UTM (100 km²). No s'ha recollit plec d'herbari de certes espècies,

degut a la seva raresa. Els que sí s'han recollit es conserven a l'herbari d'un dels autors (G. Alomar), i les espècies corresponents s'assenyalen amb un asterisc (*). Aquells tàxons dels quals es conserven fotografies s'assenyalen amb una creu (+). La nomenclatura adoptada és la proposada per *Flora Europaea* (Tutin

et al. 1964-80), *Flora Ibérica* (Castroviejo *et al.* 1986-90) i *Die Orchideen Europas* (Baumann i Künkele, 1988). Quan es coneix, es recull el nom popular de cada tàxon.

Observacions

* *Asplenium balearicum* Shivas

Menorca: Ocasional a la costa nord, sobre sòl silfícic (Rosselló, 1989).

Illa d'en Colom, Menorca (31SFE02) a uns 10 m s.m.

Asplenium marinum L.

Mallorca: Rara, en diferents indrets costaners de l'illa (Rosselló, 1989).

Torrent de Mortitx, Mallorca (31SDE91) a uns 75 m s.m. Un sol exemplar.

Cosentinia vellea (Aiton) Tod. Falzia peluda

Mallorca: Ocasional a la Serra de Tramuntana i al litoral de Santanyí (Rosselló, 1989).

Cap des Llamp, Mallorca (31SDD47) a 150 m s.m.

* *Juniperus phoenicea* L. subsp. *phoenicea* Savina de muntanya

Mallorca: Fins ara tan sols es coneixia amb seguretat la presència de la subspècie *turbinata* Nyman al litoral mallorquí. A la Serra de Tramuntana es coneixia una única població de savines a Moleta (Sóller), atribuïda per Bolòs i Molinier (1958) a la subsp. *turbinata*. Bonafè (1977-80) cita la espècie a la mateixa localitat sense especificar la subspècie. Exemplars recollits d'aquesta localitat (herbari G. Alomar) pertanyen a la subspècie *turbinata*.

No obstant, noves troballes ens permeten provar la presència a Mallorca de la subspècie *phoenicea*.

Mola de Son Cotoner, Mallorca (31SDD58). Petita població d'uns 100 exemplars de diferents edats que viuen als penyals i a la cresta de la mola, a 550 m s.m., orientació SSW.

* *Taxus baccata* L. Teix

Mallorca: Tàxon relicte que viu als cims més alts de la Serra de Tramuntana. Amb una població d'uns 400 exemplars, repartits en 11 localitats (Alomar, 1982; Alomar i Rosselló, 1985).

Puig des Noguer, Mallorca (31SDE80) a 1000 m s.m. tres exemplars a la vessant N.

* *Buxus balearica* Lam. Boix

Mallorca: Tàxon relicte que viu a la Serra de Tramuntana des de s'Esclop fins a la península de Formentor (Bonafè, 1977-80; Alomar i Rosselló, 1985). Recentment trobat a sa Dragonera (Torres *et al.*, 1986).

Cap des Llamp, Mallorca (31SDD47) a 150 m s.m. vessant W.

Comuna de Bunyola, Mallorca (31SDE79) a 400 m s.m. vessant N.

* *Polycarpon polycarpoides* (Biv.) Fiori subsp. *colomense* (Porta) Pedrol in Castroviejo *et al.*

Endemisme recentment descrit de l'illa d'en Colom (Menorca).

Dragonera: na Pòpia i Cap de Tramuntana (31SDD48).

Mallorca: Ses Aritjes (Pollença) (31SEE12).

* *Sedum caespitosum* (Cav.) DC.

Mallorca: Tàxon rar que viu a la Marina de Llucmajor (Bonafè, 1977-80; Alomar *et al.*, 1988).

Puntiró, Mallorca (31SDD88). Vores de camins i pastures a 50 m s.m.

* *Calamintha rouyana* (Briq.) Pericàs i Rosselló

Mallorca: Tàxon endèmic rar que viu als cims més alts de la Serra de Tramuntana (Alomar i Rosselló, 1986).

Serra des Teix, Mallorca (31SDE69) a 900 m s.m., orientació N.

Genista acanthoclada DC. subsp. *fasciculata* (Knoche) O.Bolós i Vigo.

Mallorca: Tàxon endèmic rar que viu a diferents punts de la Serra de Tramuntana, a la península d'Alcúdia i al terme de Santanyí (Bonafè, 1977-80; Alomar i Rosselló, 1986).

Puig des Galatzó, Mallorca (31SDD58). Petita població de 17 exemplars de diferent mida a 700 m s.m. orientació W.

* *Genista lucida* Camb. Gatova

Mallorca: Tàxon que viu a la Serra de Llevant, al Puig de Randa i a la part meridional de la Serra de Tramuntana (Bonafè, 1977-80).

Tossals Verds, Mallorca (31SDE80). Petita població a 650 m s.n.m. Aquesta població al centre de la Serra Nord és la més atípica per la seva localització, climatologia i altitud.

Xorrigo, Mallorca (31SDD87). 1 exemplar a 50 m s.m.

* *Lotus tetraphyllus* L. fil. Trèvol de quatre fulles

Mallorca: Tàxon endèmic d'ampla distribució a les Serres de Llevant i de Tramuntana (Bonafè, 1977-80).

Puig de Randa, Mallorca (31SDD97). A 543 m s.m.

Mola de Son Vidal, Mallorca (31SDD88). A 300 m s.m.

* *Polygonum lapathifolium* L.

Aquest tàxon fins ara tan sols es coneixia a Mallorca (Barceló, 1879-81), on sembla haver-se extingit.

Menorca: Part posterior des Prat de Son Bou (31SEE91).

* *Datura ferox* L.

Sa Dragonera (31SDD48). Tàxon ruderal trobat als conreus abandonats. Primera cita per a Balears.

* *Thymelaea tartonraira* (L.) All. subsp. *tartonraira*

Mallorca: Tàxon endèmic de la Mediterrània occidental que viu a Occitània i a les illes de Còrsega i Sardenya (Tan, 1980).

Els primers en citar-la a les illes Balears són Torres et al. (1986), sense especificar la subspècie.

Cap Menorca, Mallorca (31SEE11). A 150 m s.m.

Ses Serres, Mallorca (31SDD48). A 300 m s.m.

Coll des Singles, Mallorca (31SEE02). A 200 m s.m.

Aquest tàxon té una ecologia totalment diferent a *Thymelaea velutina* (Pourr. ex Camb.) Endl., endèmica de les Balears. *Thymelaea tartonraira* subsp. *tartonraira* viu a costers i penyals marins, entre els 150 i els 360 m s.m., ocasionalment dintre la garriga de muntanya (*Hypericion balearici*) i més freqüentment dintre la comunitat rupícola (*Brassico-Helicryson rupestris*).

Certes poblacions s'han vist afectades els darrers anys pels incendis (Túnel de Formentor, Coll des Singles i Pas des Pescadors).

- * ***Matricaria recutita*** L. Camamil·la vera
Mallorca: Duvigneaud (1979)
recolleix la cita de la Flora Europaea.
Pont de Son Carbonell, s'Albufera de
Mallorca (31SEE00).
- + ***Orchis olbiensis*** Reut. ex Barla.
Mallorca: Tàxon d'àmplia distribució
a la Serra de Tramuntana (Bonafè, 1977-
80; Hoffmann, 1983).
Talaia Freda, Mallorca (31SEE20).
480 m s.m.
- + ***Serapias cordigera*** L.
Menorca: Rodríguez (1904) cita
aquest tàxon sobre terrenys arenosos
considerant-lo com a rar. Es descobreixen
cites posteriors.
Sa Vall, Menorca (31SEE73). A uns
30 m s.m.
- + ***Serapias nurrica*** Corrias
Menorca: Endemisme sard recent-
ment citat a Menorca, que viu a la zona
nord sobre sòl silfícic (Alomar, 1989-90).
Torrent d'Algendar, Menorca (31SE
E82). A uns 100 m s.m.
- Agraïments**
- El nostre agraïment a Pere Llofriu,
Pep Llufs Gradaille i Vicenç Sastre per les
seves citacions i companyia. I a Maurici
Mus per la seva ajuda a l'hora de
classificar *Thymelaea tartonraira* subsp.
tartonraira i per les seves crítiques i
suggerències.
- Bibliografia**
- Alomar, G. 1982. Distribució del Teix
(*Taxus baccata* L.) a Mallorca.
Estudis Baleàrics, 7: 37-51.
- Alomar, G. 1989-90. Aportació a la flora
orquidiòfila de les illes Balears. *Boll.
Soc. Hist. Nat. Balears*, 33: 269-73.
- Alomar, G., Rita, J. i Rosselló, J.A. 1988.
Notas Florísticas de las islas Balea-
res (III). *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears*,
32: 141-144.
- Alomar, G. i Rosselló, J.A. 1985. *Catálogo
de las especies vegetales endémicas
o amenazadas en las Islas Baleares.
I. Especies protegidas*. MOPU. 130
pp. Inèdit.
- Alomar, G. i Rosselló, J.A. 1986. *Catálogo
de las especies vegetales endémicas
y amenazadas de las Islas Baleares.
II. Especies amenazadas a proteger*.
MOPU. 94 pp. Inèdit.
- Barceló, F. 1879-81. *Flora de las islas
Baleares*. Imprenta P. J. Gelabert,
596 pp, Palma de Mallorca.
- Baumann, H. i Künkele, S. 1988. *Die
Orchideen Europas*. Kosmos.
Naturführer. 191 pp. Stuttgart.
- Bolós, O. i Molinier, R. 1958. Recherches
phytosociologiques dans l'île de
Majorque. *Collect. Bot.*, 5(3): 699-
865.
- Bonafè, F. 1977-80. *Flora de Mallorca*. 4
vols. Edit. Moll. Ciutat de Mallorca.
- Castroviejo, J., Sainz, M., López, G.,
Montserrat, P., Muñoz, F., Pavía, J.
i Villar, L. 1986-90. *Flora Ibérica*,
vol.1 i 2. CSIC, Madrid.
- Duvigneaud, J. 1979. Catalogue
provisoire de la flore des Baléares.
*Soc. Ech. Pl. Vasc. Eur. Occ. Bass.
Méd.*, 17 (Supp.): 1-43.
- Hoffmann, V. 1983. Orchideenkartierung
Mallorca. *Mitt.Bl. Arbeitskr. Heim.
Orch. Baden-Württ.*, 15(1):109-151.
- Rodríguez, J.J. 1904. *Flórmula de Menorca*.
Impremta Fàbregas, 198 pp. Maó.

- Rosselló, J.A. 1989. *La Pteridoflora de las islas Baleares*. Tesi doctoral. Univ. Illes Balears. 215 pp. Palma de Mallorca.
- Tan, K. 1980. Studies in the Thymelaeaceae II: a revision of the genus Thymelaea. *Notes Edinburgh*, 38 (2): 189-246.
- Torres, N., Alomar, G., Rosselló, J.A. i Pujades, A. 1986. Notes floristiques baleariques II. *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears*, 30:145-154.
- Tutin, T.G., Heywood, U.H., Burgor, N.A., Valentine, B.H., Walters, S.M. i Webb, D.A. 1964-1980. *Flora Europea*. 5 vols. Cambridge Univ. Press. London.